

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-36>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ ЗІ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

Мирончук О. Я.

*кандидат наук із богослів'я, кандидат філологічних наук, доцент,
член Національної комісії зі стандартів державної мови,
професор кафедри Священного Писання
Київської православної богословської академії,
здобувач вищої освіти на другому (магістерському) рівні
в Навчально-науковому інституті права
імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом
м. Київ, Україна*

Верховна Рада України 25 квітня 2019 року ухвалила Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон), який вперше в історії незалежної України визначив створення Національної комісії зі стандартів державної мови (далі – Комісія) [4].

Відповідно до частини першої статті 45 Закону Комісія – колегіальний орган у складі дев'яти членів [4]. Кабінет Міністрів України 21 серпня 2019 року затвердив персональний склад Комісії (Демська Оріся Мар'янівна, Коломієць Лада Володимирівна, Кравченко Людмила Олександрівна, Мазур Наталія Василівна, Мазурик Данута Володимирівна, Мирончук Олександр Якович, Мозгунов Володимир Володимирович, Труш Олена Миколаївна, Чернобров Юлія Анатоліївна) [5], а 06 листопада 2019 року – утворив Національну комісію зі стандартів державної мови як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, діяльність якого спрямовує та координує Кабінет Міністрів України через Міністра освіти і науки, а також затвердив Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови [1].

Реалізуючи норми статті 45 Закону, упродовж січня – лютого 2020 року Кабінет Міністрів України призначив на відповідні посади вісьмох членів Комісії (Демська Оріся Мар'янівна, Кравченко Людмила Олександрівна, Мазур Наталія Василівна, Мазурик Данута Володимирівна, Мирончук Олександр Якович, Мозгунов Володимир Володимирович, Чернобров Юлія Анатоліївна, Шевчук-Клюжева Ольга Василівна) [6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13].

14 лютого 2020 року відомості про Національну комісію зі стандартів державної мови як юридичну особу було внесено до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (ідентифікаційний код юридичної особи – 43510755).

22 квітня 2020 року Кабінет Міністрів України вніс зміни до Переліку посад державної служби, що прирівнюються до відповідних підкатегорій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року № 15, визначивши посаду голови Комісії такою, що належить до посади державної служби категорії «А» (підкатегорія «А 1»), а члена Комісії – такою, що належить до посади державної служби категорії «А» (підкатегорія «А 2») [2].

Комісія у своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», іншими законами, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства [1].

Оскільки Комісія – центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом (частина третя статті 43) [4], а члени Комісії – державні службовці (частина восьма статті 45) [4], то на них поширюється дія Законів України «Про центральні органи виконавчої влади» [14] та «Про державну службу» [3], хоча іноді виникають правові колізії під час застосування й реалізації норм названих законів у практичній діяльності.

Також у своїй діяльності Комісія керується Положенням про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911 [1], а під час засідань Комісії, які є формою роботи Комісії (частина перша статті 47) [4], – Регламентом засідань Національної комісії зі стандартів державної мови, затвердженим рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 серпня 2020 року № 18 «Про затвердження постійного регламенту засідань Національної комісії зі стандартів державної мови».

Завдання Комісії – збереження та розвиток державної мови через встановлення стандартів державної мови і методів перевіряння рівня володіння державною мовою, необхідного для набуття громадянства України чи зайняття визначених законами посад (частина друга статті 43) [4].

Питання організації та проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, окрім Закону, регламентують, зокрема, такі нормативно-правові акти:

1) Порядок проведення іспитів на рівень володіння державною мовою, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 409 (зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2021 року № 815);

2) Порядок ведення Реєстру державних сертифікатів про рівень володіння державною мовою, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 02 червня 2021 року № 584;

3) Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 06 травня 2021 року № 16 «Про затвердження форми державного сертифіката про рівень володіння державною мовою», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 26 травня 2021 року за № 701/36323;

4) Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови від 24 червня 2021 року № 31 «Про затвердження класифікації рівнів володіння державною мовою та вимог до них», зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 924/36546;

5) Класифікація рівнів володіння державною мовою, затверджена рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 24 червня 2021 року № 31, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 924/36546;

6) Вимоги до рівнів володіння державною мовою, затверджені рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 24 червня 2021 року № 31, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 925/36547,

7) Порядок перевірки рівня володіння державною мовою, єдині вимоги до процедури проведення іспитів та критерії оцінювання, затверджені рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 травня 2021 року № 20, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08 липня 2021 року за № 897/36519 (зі змінами і доповненнями, внесеними рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 13 серпня 2021 року № 86);

8) Порядок призначення спеціально уповноважених установ (організацій), які проводять іспити на рівень володіння державною мовою, затверджений рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 27 травня 2021 року № 23, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 16 липня 2021 року за № 926/36548;

9) Положення про іспитові комісії, затверджене рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 06 травня

2021 року № 17, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 18 червня 2021 року за № 820/36442;

10) Порядок видачі засвідчених копій виконаних іспитових робіт, затверджений рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 23 липня 2021 року № 47, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 04 серпня 2021 року за № 1017/36639;

11) Порядок оскарження результатів іспиту на рівень володіння державною мовою та розгляду скарг, затверджений рішенням Національної комісії зі стандартів державної мови від 27 травня 2021 року № 24, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 19 липня 2021 року за № 933/36555.

Потребують нормативного-правового врегулювання питання напрацювання та затвердження стандартів державної мови.

Отже, Національна комісія зі стандартів державної мови як колективний центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом у своїй діяльності керується, зокрема, наведеними вище нормативно-правовими актами. У перспективі дослідження вбачаємо потребу правового аналізу кожного з них.

Література:

1. Деякі питання Національної комісії зі стандартів державної мови : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 листопада 2019 року № 911 / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

2. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2017 року № 15 : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2020 року № 299 / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/299-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

3. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII (зі змінами) / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

4. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII (зі змінами) / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

5. Про затвердження складу Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 655-р / Кабінет Міністрів України. –

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/655-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

6. Про призначення Демської О. М. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 16-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/16-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

7. Про призначення Кравченко Л. О. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 20-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

8. Про призначення Мазур Н. В. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 18-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/18-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

9. Про призначення Мазурик Д. В. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 19-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

10. Про призначення Мирончука О. Я. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 року за № 68-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/68-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

11. Про призначення Мозгунова В. В. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 січня 2020 року № 39-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

12. Про призначення Чернобров Ю. А. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 січня 2020 року № 17-р / Кабінет Міністрів України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

13. Про призначення Шевчук-Клюжевої О. В. членом Національної комісії зі стандартів державної мови : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 січня 2020 року № 167-р / Кабінет Міністрів України. –

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2020-%D1%80#Text>
(дата звернення: 01. 10. 2021).

14. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI (зі змінами) / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-37>

**ДО ПИТАННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ
ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Плахотнюк Н. Г.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічної політики*

*Навчально-наукового інституту публічного управління
та державної служби*

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Одним з нововведень Закону України “Про державну службу” є поняття професійної компетентності як здатності особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов’язків, навчання, професійного та особистісного розвитку. Професійна компетентність є одним з головних елементів професіоналізму державного службовця. Принцип компетентності також є одним з основних принципів здійснення служби в органах місцевого самоврядування [1] та був передбачений Законом України “Про державну службу” від 16 грудня 1993 року.

Рівень професійної компетентності обумовлює також виокремлення категорій посад на державній службі, надає право на просування по службі, враховується при проведенні конкурсу на зайняття посад державної служби, сприяє у планування службової кар’єри, забезпечує можливість переведення державного службовця на іншу посаду (без обов’язкового проведення конкурсу). Саме вимоги до професійної